

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راهنمای نظارت در طرح‌های عمرانی

مؤلف: مهندس محمدعلی فرشاد فر

کارشناس رسمی دادگستری

سرشناسه	: فرشادفر، محمدعلی، ۱۳۴۹ -
عنوان قراردادی	: ایران . قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: راهنمای نظارت در طرح‌های عمرانی / مولف محمدعلی فرشادفر .
وضعیت ویراست	: ویراست ۲ .
مشخصات نشر	: تهران: نوآور، ۱۳۸۹ .
مشخصات ظاهری	: ۲۹۶ ص .
شابک	: 978-600-168-028-1
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: چاپ سوم .
موضوع	: طرح‌های عمرانی -- ایران
موضوع	: طرح‌های عمرانی -- قوانین و مقررات -- ایران
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۹ ف۳۷/ط۴/۴۸۰ HC
رده بندی دیویی	: ۳۳۸/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۴۲۶۷۱۲

راهنمای نظارت در طرح‌های عمرانی

محمدعلی فرشادفر

نوآور

نسخه ۱۰۰۰

واحد رایانه نوآور

محمد رضا نصیرنیا

سوم - زمستان ۱۳۸۹

۵۹۰۰ تومان

۹۷۸-۶۰۰-۱۶۸-۰۲۸-۱

مؤلف:

ناشر:

شمارگان:

حروف‌نگاری:

ناظر چاپ:

نوبت چاپ:

قیمت:

شابک:

نشر نوآور

نمایشگاه دائمی و مرکز فروش:

نوآور: تهران - خ انقلاب، خ فخررازی، خ شهدای ژاندارمری نرسیده به خ دانشگاه ساختمان ایرانیان، پلاک ۵۸،

طبقه دوم، واحد ۶

تلفن مرکز پخش: ۹۲-۹۱-۶۶۴۸۴۱۹۱-۶۶۴۸۴۱۹۱-۰۹۱۲۶۰۶۲۳۸۳

www.noavarpub.com

حق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

مقدمه

مفاهیم و اصطلاحات بودجه‌ریزی (کلید واژه‌ها)

بودجه

تعریف بودجه

بودجه عمومی دولت

اعتبارات جاری (هزینه‌ای)

اعتبارات عمرانی (تملك دارایی‌های سرمایه‌ای)

سایر منابع تأمین اعتبار

تنخواه‌گردان

۱- تنخواه‌گردان خزانه

۲- تنخواه‌گردان استان

۳- تنخواه‌گردان حسابداری

۴- تنخواه‌گردان پرداخت

تأمین اعتبار

درخواست وجه

تخصیص اعتبار

طرح‌های عمرانی و انواع آن

طرح انتفاعی

طرح غیرانتفاعی

۶۶۴۸۴۱۹۱

تلفن: ۲۰۲

طرح مطالعاتی

طرح‌های ملی و استانی

پروژه

قرارداد

اجرای کار به صورت پیمانی

اجرای کار به صورت امانی

یوزانس (Usance)

اعتبارات اسنادی L/C

بیع متقابل

فایناس (تسهیلات مالی (Finace))

شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان

چگونگی برآورد اعتبارات در قالب پروژه‌ها و برآورد اعتبار طرح

نحوه تنظیم اعتبارات مورد نیاز برای طرح‌های عمرانی

الف) برآورد اولیه

ب) ضرایب متفرقه قابل اعمال به برآورد اولیه به منظور پیش‌بینی اعتبار طرح عمرانی

موافقتنامه در طرح‌های عمرانی چیست؟

– دارایی‌های تولید شده (دارایی‌های ثابت)

فصل اول – ساختمان و مستحقات

فصل دوم – ماشین‌آلات و تجهیزات

فصل سوم – سایر دارایی‌های ثابت

فصل چهارم – تغییر در موجودی انبار

فصل پنجم – اقلام گران‌بها

فصل ششم – زمین

فصل هفتم – سایر دارایی‌های تولید نشده

شرح فصول طبقه‌بندی اقتصادی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

فصل اول - ساختمان و سایر مستحقات

فصل دوم - ماشین‌آلات و تجهیزات

فصل سوم - سایر دارایی‌های ثابت

فصل چهارم - موجودی انبار

فصل پنجم - اقلام گران‌بها

فصل ششم - زمین

فصل هفتم - سایر دارایی‌های تولید نشده

نمونه موافقنامه طرح‌های عمرانی

نمونه برگ درخواست اعتبارات طرح‌های عمرانی

گردش کار اجرای طرح‌های عمرانی

وظایف کارفرما و دستگاه نظارت در قراردادهای پیمانکاری (برگرفته از پیمان و

شرایط عمومی پیمان)

اختیارات و وظایف کارفرما در پیمان و شرایط عمومی پیمان

اختیارات و وظایف دستگاه نظارت در پیمان و شرایط عمومی پیمان

چگونگی تعیین پیشرفت فیزیکی پروژه‌ها و پیشرفت فیزیکی طرح

الف) پیشرفت فیزیکی پروژه

ب) پیشرفت فیزیکی طرح

تعریف یک شاخص

شرح وظایف مهندس ناظر مقیم

۱- تعریف ناظر مقیم

۲- آشنایی با مدارک پروژه

۳- آشنایی با محیط کار

۴- تعیین نقاط اصلی و تحویل کارگاه

تلفن: ۶۶۴۸۴۱۹۱

-
-
- ۵- پیاده کردن نقشه‌ها
 - ۶- گزارش وضعیت زمین محل اجرای پروژه
 - ۷- دفتر کارگاه
 - ۸- برنامه پیشرفت کار
 - ۹- تهیه وسایل اندازه‌گیری
 - ۱۰- اطلاع از مقررات و قوانین کار و بیمه‌های اجتماعی
 - ۱۱- پرسنل پیمانکار
 - ۱۲- صورت مجالس و دستور مراحل مختلف اجرای کار
 - ۱۳- گزارشات کارگاه
 - ۱۴- نمونه‌ها و آزمایشات
 - ۱۵- ماشین‌آلات کارگاه
 - ۱۶- تهیه صورت وضعیت‌های موقت
 - ۱۷- دستمزد کارگران
 - ۱۸- تعطیلی کارگاه
 - ۱۹- گزارش پایان کار
 - ۲۰- تحویل موقت
 - ۲۱- تهیه صورت وضعیت قطعی
 - ۲۲- خاتمه کار و پایان وظایف ناظر مقیم
- دستورالعمل پرداخت صورت وضعیت‌های کارکرد در قراردادهای فهرست بهائی

نحوه و تدوین صورت وضعیت‌های کارکرد

جدول شماره (۱)

جدول شماره (۲)

جدول شماره (۳)

جدول شماره (۴)

تلفن: ۶۶۴۸۴۱۹۱ - ۲

جدول شماره (۵)

شرح وظایف واحدهای دست‌اندرکار در تهیه، بررسی و پرداخت صورت

وضعیت‌های موقت

برنامه زمان‌بندی پرداخت صورت وضعیت‌های موقت

فرآیند اجرایی پرداخت صورت وضعیت‌ها در قراردادهای فهرست بهائی

نکات قابل توجه

مستندات و مدارک پیوست صورت وضعیت‌ها

دستورالعمل پرداخت صورت وضعیت‌های کارکرد در قراردادهای پیمان با نرخ

مترمربع زیر بنا

جدول شماره (۱)

جدول شماره (۲)

جدول شماره (۳)

جدول شماره (۴)

ساختار شکست کار (WBS) (Work Break down Structure)

نمونه یک (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی بخشنامه پیمان با نرخ مترمربع زیر بنا)

نمونه‌ای از تفکیک عملیات اجرایی یک ساختمان (اسکلت فلزی)

نمونه دو (سازمان مسکن و شهرسازی)

ساختمان مسکونی (اسکلت فلزی)

نمونه سه (سازمان مسکن و شهرسازی)

ساختمان مسکونی (اسکلت بتنی)

نمونه چهار (سازمان مسکن و شهرسازی)

محوطه‌سازی خانه مسکونی

نمونه پنجم (سازمان مسکن و شهرسازی)

مراکز فرهنگی و هنری (اسکلت فلزی)

تلفن ۶۶۴۸۴۱۹۱

نمونه شش (سازمان مسکن و شهرسازی)

ساختمان اداری (اسکلت بتنی)

نمونه هفتم (اداره کل نوسازی مدارس)

ساختمان‌های فلزی

نمونه هشتم (اداره کل نوسازی مدارس)

(ساختمان بتنی)

اداره کل نوسازی و مدارس

جدول درصدبندی انجام تجهیز و برچیدن کارگاه (نسبت به کل قرارداد)

اداره کل نوسازی و مدارس

جدول درصد پیشرفت فیزیکی عملیات تأسیسات مکانیکی ساختمان اصلی

اداره کل نوسازی و مدارس

جدول درصد پیشرفت فیزیکی عملیات تأسیسات برقی ساختمان اصلی

اداره کل نوسازی مدارس

جدول درصد پیشرفت فیزیکی محوطه با رویه آسفالتی

تأسیسات مکانیکی محوطه

تأسیسات برقی محوطه

(اداره کل نوسازی مدارس)

جدول درصد پیشرفت فیزیکی دیوار و دورنما (متر طول)

شرح ضرائب قراردادی

۱- ضریب بالاسری

۱) هزینه بالاسری عمومی

۲) هزینه بالاسری کار

جدول آنالیز ضرائب بالاسری در دوران‌های مختلف

۲- ضریب منطقه‌ای

تلف: ۶۶۴۸۴۱۹۱ - ۲

ضرایب منطقه‌ای استان تهران

۳- ضریب طبقات

۴- ضریب ارتفاع

۵- ضریب پیمان (ضریب پیشنهادی پیمانکار)

نمودار نحوه محاسبه ضریب افزایش و یا کاهش در مناقصه (پلوس و مینوس)

۶- ضریب تجهیز کارگاه

نحوه پرداخت

فهرست ردیف‌های تجهیز و برچیدن کارگاه

نمودار نحوه محاسبه مبلغ برآورد هزینه اجرا و نحوه اعمال هزینه‌های تجهیز و برچیدن

کارگاه

نمودار نحوه پرداخت هزینه‌های تجهیز و برچیدن کارگاه

نحوه محاسبه اضافه مبلغ تجهیز کارگاه در موارد کارهای اضافی (جدید)

نمودار مبلغ تجهیز کارگاه در موارد کارهای اضافی (جدید)

۷- ضریب تعدیل

الف) قراردادهای فهرست بهائی

ب) قراردادهای پیمان با نرخ مترمربع زیر بنا

محاسبه D

۸- ضریب مابه‌التفاوت مصالح

کسورات

۱- صورت وضعیت قبلی

۲- تضمین حسن انجام کار

۳- پیش‌پرداخت

۴- کسور قانونی

نمودار دامنه شمول و نوع قرارداد حق بیمه تأمین اجتماعی

تلف: ۰۲۱-۶۶۴۸۴۱۹۱

نمودار نحوه محاسبه حق بیمه تأمین اجتماعی
نمودار نحوه پرداخت حق بیمه و اخذ مفاصاحساب

آشنایی با برنامه‌ریزی و کنترل پروژه

تعریف پروژه

مدیریت پروژه

مسئولیت‌های مدیر پروژه

وظایف مدیر پروژه

برخی از مهم‌ترین آثار و نشانه‌های مدیریت ضعیف و بد در پروژه را به شرح زیر

می‌توان برشمرد

سیستم برنامه‌ریزی و کنترل پروژه چیست؟

انواع روش‌های زمان‌بندی و نمایش فعالیت یک پروژه

۱- روش نمودار میله‌ای (Bar chart)

۲- روش‌های تحلیل شبکه

ویژگی‌های روش‌های تحلیل شبکه (مسیر بحرانی، سی. پی. ام. CPM)

آیا سی. پی. ام. (C. P. M) مشکلات ما را حل می‌کند؟

مقدمه‌ای بر برنامه زمان‌بندی پروژه (مسیر بحرانی CPM) در مدیریت پروژه

برخی مفاهیم کلی در مدیریت پروژه

مشخصه‌های روابط (Dependency Attributes)

نمودار پرت

مشخصات مسیر بحرانی

روش ریاضی

به مشکل عمومی پروژه‌ها یعنی زمان می‌پردازیم

شرایط عمومی پیمان

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۴۱۹۱

فصل اول - تعاریف و مفاهیم

ماده ۱- پیمان

ماده ۲- موافقتنامه

ماده ۳- شرایط عمومی

ماده ۴- شرایط خصوصی

ماده ۵- برنامه زمانی اجرای کار

ماده ۶- کارفرما

ماده ۷- پیمانکار

ماده ۸- مدیر طرح

ماده ۹- مهندس مشاور، مهندس ناظر

ماده ۱۰- رئیس کارگاه

ماده ۱۱- پیمانکار جزء

ماده ۱۲- کار، کارگاه، تجهیز و برچیدن کارگاه

ماده ۱۳- مصالح، تجهیزات، مصالح و تجهیزات پای کار، ماشین آلات و ابزار، تأسیسات

و ساختمانهای موقت، وسایل

ماده ۱۴- برآورد هزینه اجرای کار، مبلغ پیمان، مبلغ اولیه پیمان، مبلغ نهایی پیمان،

ضریب پیمان، نرخ پیمان، مدت پیمان، مدت اولیه پیمان، متوسط کارکرد فرضی ماهانه

ماده ۱۵- روز، ماه، تاریخها، مفرد و جمع، عنوانها

فصل دوم - تأییدات و تعهدات پیمانکار

ماده ۱۶- تأییدات پیمانکار

ماده ۱۷- کارکنان

ماده ۱۸- مسئولیت حسن اجرای کار، برنامه کار، گزارش پیشرفت کار، هماهنگی با

پیمانکاران دیگر، رئیس کارگاه

ماده ۱۹- کنترل نقاط نشانه، پیاده کردن نقشهها، اندازه گیریها

-
-
- ماده ۲۰- تجهیز کارگاه، تدارک مصالح، تجهیزات و ماشین آلات
- ماده ۲۱- حفاظت از کار و شخص ثالث، بیمه کار، مراقبت‌های لازم
- ماده ۲۲- ترتیب گردش مدارک، نقشه‌ها و ابلاغ دستور کارها
- ماده ۲۳- حفاظت تاسیسات زیر بنایی و تغییر وضع آن‌ها
- ماده ۲۴- واگذاری، پیمانکاران جزء
- ماده ۲۵- اجرای کار در شب
- ماده ۲۶- آثار تاریخی و اشیای عتیقه
- ماده ۲۷- اقامتگاه قانونی

فصل سوم - تعهدات و اختیارات کارفرما

- ماده ۲۸- تحویل کارگاه
- ماده ۲۹- تغییر مقادیر کار، قیمت‌های جدید، تعدیل نرخ پیمان
- ماده ۳۰- تغییر مدت پیمان
- ماده ۳۱- مدیریت اجرا
- ماده ۳۲- نظارت بر اجرای کار
- ماده ۳۳- مهندس ناظر

فصل چهارم - تضمین، پرداخت، تحویل کار

- ماده ۳۴- تضمین انجام تعهدات
- ماده ۳۵- تضمین حسن انجام کار
- ماده ۳۶- پیش پرداخت
- ماده ۳۷- پرداخت‌ها

- ماده ۳۸- پرداخت‌های ارزی
- ماده ۳۹- تحویل موقت
- ماده ۴۰- صورت وضعیت قطعی
- ماده ۴۱- تحویل قطعی

تلف: ۶۶۴۸۴۱۹۱

ماده ۴۲- مسئولیت‌های دوره تضمین
فصل پنجم - حوادث قهری، فسخ، ختم، تعلیق، هزینه تسریع، خسارت تأخیر،

تسویه حساب، حل اختلاف

ماده ۴۳- بروز حوادث قهری

ماده ۴۴- ممنوعیت قانونی

ماده ۴۵- حقوق انحصاری ثبت شده

ماده ۴۶- موارد فسخ پیمان

ماده ۴۷- اقدامات فسخ پیمان

ماده ۴۸- خاتمه پیمان

ماده ۴۹- تعلیق

ماده ۵۰- هزینه تسریع کار، خسارت تأخیر کار

ماده ۵۱- صورتحساب نهایی

ماده ۵۲- تسویه حساب

ماده ۵۳- حل اختلاف

ماده ۵۴- قوانین و مقررات حاکم بر پیمان

قوانین و مقررات و شرح وظایف ناظرین حقیقی و حقوقی نظام مهندسی ساختمان ۲۷۶

نمایه

منابع و مأخذ

تلفن: ۲-۶۶۴۸۴۱۹۱

مقدمه

می‌دانیم که آرمان‌ها و هدف‌های تعیین شده حکومت‌ها در سطح برنامه‌ریزی بلند مدت، در چارچوب برنامه‌هایی با هدف‌های کیفی تعریف می‌شوند، پس هر برنامه در سطح برنامه‌ریزی میان مدت به نوبه‌ی خود به طرح‌هایی با هدف‌های غالباً کیفی تقسیم می‌شود و آن‌گاه هر طرح در سطح برنامه‌ریزی عملیات کوتاه مدت یا سالانه، به چندین پروژه تفکیک می‌گردد. بدین ترتیب پروژه‌ها سنگ بنای آرمان‌ها و هدف‌های تعیین شده ملی را تشکیل می‌دهند. به بیان دیگر، پروژه در هر بخش دولتی، لبه‌ی تیغ توسعه، و در بخش خصوصی نیز مهم‌ترین ابزار تأمین سودآوری است.

پس با برنامه‌ریزی و نظارت مستمر بر پروژه‌ها، زمینه‌های نظارت بر طرح‌ها و برنامه‌ها و سرانجام دستیابی بهینه به هدف‌ها، آرمان‌های اقتصادی - اجتماعی و همچنین استفاده بهینه از منابع کشور فراهم خواهد شد.

در طرح‌های عمرانی آنچه که تحت عنوان موافقتنامه طرح‌های عمرانی (تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) در آغاز حیات یک پروژه تنظیم و تعریف می‌گردد، به نوعی اولین قدم ایجاد پروژه در نظام جامع مدیریت و برنامه‌ریزی و کنترل پروژه می‌باشد. آشنایی و اشراف بر تنظیم اولیه موافقتنامه برای کارشناسان بودجه با توجه به اهمیت فراوان این سند که تا پایان حیات یک پروژه به آن رجوع خواهد شد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد، بدین لحاظ شرح فصول موافقتنامه و کلیاتی از روال تنظیم مبالغ پیش‌بینی اولیه یک پروژه، جهت آگاهی و به حداقل رساندن درصد خطاهای موجود که عمدتاً تحت عنوان اصلاحیه موافقتنامه رفع می‌گردد آورده می‌شود. در ادامه اهم

وظایف دستگاه نظارت کارفرما و ناظرین مقیم در کارگاه به جهت آشنایی هر چه بیشتر مهندسین ناظر آورده شده است. گردش کار و فرایند تهیه و تنظیم و رسیدگی به صورت وضعیت‌های کارکرد و آشنایی با مباحث مرتبط با آن از قبیل ضرایب قراردادهای کسورات قانونی، جدول ساختار شکست، از دیگر مباحثی است که بنا به ضرورت تهیه و ارائه گردیده است.

آشنایی، شناخت و کاربرد سیستم‌های مدون برنامه‌ریزی و کنترل پروژه، به جهت دستیابی به هدف‌های تدوین شده طرح‌ها و پروژه‌ها از راه بهینه نمودن مدت زمان اجرا، هزینه اجرا افزایش کیفیت نتایج پیش‌بینی شده و مهندسی ارزش، امروزه ابزاری مؤثر و کارآمد در طرح‌های عمرانی بشمار آمده و لزوم توجه هر چه بیشتر به این مهم را می‌طلبد. لذا مقدمه‌ای هر چند مختصر در این مجموعه گردآوری و ارائه شده است.

از دیگر فرآیندهای بسیار مهم که نقش بسزایی در چرخه حیات یک پروژه در کنار سایر فرآیندهای با اهمیت مثل مدیریت هزینه ایفاء می‌کند، مدیریت زمان پروژه می‌باشد، تعریف فعالیت‌های ریز، توالی فعالیت‌ها، برآورد مدت زمان فعالیت، ایجاد برنامه زمان‌بندی، کنترل برنامه زمان‌بندی از اهم مطالبی است که در این فرآیند طرح می‌گردد، بدین جهت مقدمه‌ای بر برنامه زمان‌بندی CPM جهت آشنایی کارشناسان آورده شده است. امید است با تلاش هر چه بیشتر همه همکاران، شاهد احداث طرح‌های عمرانی زیباتر، مقاوم‌تر و اقتصادی‌تر در آینده باشیم.

در پایان بر خود لازم میدانم از زحمات دوست و همکار گرامیم جناب آقای مهندس ایمانی و نیز مسئولین محترم انتشارات نوآور که در به ثمر رسیدن این مجموعه اینجانب را یاری نمودند تشکر و قدردانی نموده از خداوند متعال برای این عزیزان سلامتی و موفقیت روزافزون خواستارم.

محمدعلی فرشادفر

کارشناس رسمی دادگستری

مفاهیم و اصطلاحات بودجه‌ریزی (کلید واژه‌ها)

بودجه

کلمه بودجه از زبان فرانسه وارد زبان انگلیسی و فارسی شده است و معنی لغوی آن به منزله کیف یا ساک خزانهدار بوده است که دریافت‌ها و وجوه دولتی را در آن قرار می‌دادند و هزینه‌های دولتی از وجوه داخل کیف یا ساک صورت می‌گرفته است. بودجه پیش‌بینی هزینه اجرای عملیات در طول مدت یکسال می‌باشد که در نهایت به اعتبارات تقویم می‌گردد.

تعریف بودجه

- یک طرح مالی است که نیازمندی‌های پولی دولت به طور کامل برای مدت محدودی برآورده می‌شود، در برابر نیازمندی‌های هزینه ارقام درآمد پیش‌بینی می‌شود.
- طرحی است جامع در قالب اصطلاحات مالی که به وسیله یک برنامه جاری برای مدت معین اجرا می‌گردد.

- بودجه دولت سندی است که معاملات دخل و خرج مملکتی برای مدت معینی در آن پیش‌بینی و تصویب می‌گردد. مدت مزبور را سند مالی می‌گویند که بر اساس قوانین جدید (۱۶ ماه شمسی پایان تیر ماه می‌باشد).

بودجه عمومی دولت

- درآمد عمومی: درآمدهایی هستند که به موجب قانون توسط دستگاه‌های اجرایی وصول و به خزانه دولت واریز می‌گردند. درآمد عمومی شامل مالیات‌ها، درآمد نفت و گاز، درآمد حاصل از انحصارات و مالکیت دولت، درآمد حاصل از خدمات و فروش کالا، درآمد حاصل از اصل و بهره وام‌های اعطایی و سود حاصل از سرمایه‌گذاری

دولت در داخل و خارج کشور و سایر درآمدها مانند سود سهام دولت از شرکت‌های دولتی.

- **درآمد اختصاصی:** درآمدهایی هستند که به موجب قانون توسط دستگاه‌های اجرایی وصول و به خزانه واریز و کلاً به مصرف هزینه‌های خاص همان دستگاه می‌رسند.

اعتبارات جاری (هزینه‌ای)

ظرفیت‌های ایجاد شده توسط دولت را حفظ و نگهداری می‌نمایند و هزینه‌های نگهداری از ظرفیت‌های موجود را در قالب هزینه‌های پرسنلی، اداری، سرمایه‌ای و پرداخت‌های انتقال تأمین و هزینه‌های اعمال حاکمیت، استقرار و اقتدار نظام را تأمین می‌نمایند. اعتبارات جاری عموماً از محل درآمد عمومی تأمین می‌گردند.

اعتبارات عمرانی (تملک دارایی‌های سرمایه‌ای)

ظرفیت‌های جدید ایجاد می‌نمایند. ظرفیت‌های موجود را توسعه می‌دهد و یا به عمر ظرفیت‌های موجود می‌افزاید یا دوام آن را حفظ می‌کند. هزینه آن‌ها از محل درآمدهای عمومی تأمین می‌گردد و چنانچه از محل درآمدهای اختصاصی تأمین شوند تحت عنوان سایر منابع نام نهاده شده‌اند.

سایر منابع تأمین اعتبار

سایر منابع تأمین اعتبار عبارتند از منابعی که تحت عنوان وام انتشار اوراق قرضه - برگشتی از سال‌های قبل - وام‌های داخلی و خارجی از سیستم بانکی - اسناد خزانه - هدایا و کمک‌های مردمی و عناوین مشابه که در قانون بودجه کل کشور پیش‌بینی می‌شود و ماهیت درآمد ندارند. (ماده ۱۲ قانون محاسبات عمومی)

تنخواه گردان

عبارت است از وجوهی است که از محل اعتبارات معین برای رفع احتیاجات نقدی از طرف اعتباردهنده در اختیار اعتبارگیرنده قرار می‌گیرد و حداکثر تا پایان سال مالی مورد عمل باید واریز گردد و به چهار نوع تقسیم شده است:

۱- تنخواه گردان خزانه

عبارت است از اعتبار بانکی در حساب درآمد عمومی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که به موجب قانون اجازه استفاده از آن به میزان معین در هر سال مالی برای رفع احتیاجات نقدی خزانه در همان سال به وزارت اقتصادی و دارایی داده می‌شود و منتها تا پایان سال واریز می‌گردد.

۲- تنخواه گردان استان

عبارت است وجهی که خزانه از محل اعتبارات مصوب به منظور ایجاد تسهیلات لازم در پرداخت هزینه‌های جاری و عمرانی دستگاه‌های اجرایی محل تابع نظام بودجه استانی در اختیار نمایندگی‌های خزانه در مرکز هر استان قرار می‌دهد.

۳- تنخواه گردان حسابداری

عبارت است از وجهی که خزانه یا نمایندگی خزانه در استان از محل اعتبارات مصوب برای انجام بعضی از هزینه‌های سال جاری و تعهدات قابل پرداخت سال‌های قبل در اختیار ذیحساب قرار می‌دهد تا در قبال حواله‌های صادره واریز و با صدور درخواست وجه مجدداً دریافت گردد.

۴- تنخواه گردان پرداخت

عبارت است از وجهی که از محل تنخواه گردان حسابداری از طرف ذیحساب با

تایید وزیر یا رئیس موسسه یا مقامات مجاز از طرف آنها برای انجام برخی از هزینه‌ها در اختیار واحدها یا مأمورینی که به موجب این قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی آن مجاز به دریافت تنخواه‌گردان هستند قرار گیرد تا به تدریج که هزینه‌های مربوط انجام می‌شود اسناد هزینه تحول و مجدداً وجه دریافت دارند. (ماده ۲۷ قانون محاسبات عمومی)

تأمین اعتبار

عبارت است از اختصاص دادن تمام یا قسمتی از اعتبار مصوب برای هزینه معین. (ماده ۱۸ قانون محاسبات عمومی)

درخواست وجه

سندی است که ذیحساب برای دریافت وجه به منظور پرداخت حواله‌های صادر شده و سایر پرداخت‌هایی که به موجب قانون از محل وجوه متمرکز شده در خزانه مجاز می‌باشد حسب مورد از محل اعتبارات و یا وجوه مربوط به عهده خزانه در مرکز و یا عهده نمایندگی خزانه در استان در وجه حساب بانک پرداخت دستگاه اجرایی ذیربط صادر می‌کنند. (ماده ۲۲ قانون محاسبات عمومی)

تخصیص اعتبار

کلیه اعتبارات جاری و عمرانی که در بودجه عمومی دولت به تصویب می‌رسد بر اساس گزارش‌های اجرایی و پیشرفت عملیات دوره‌های معین شده توسط کمیته‌ای مرکب از نمایندگان وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی تخصیص داده می‌شود.

- تخصیص اعتبار به منزله شیر یا کلید قطع و وصل اعتبارات خزانه است.

- کمیته تخصیص اعتبار استانی مرکب از معاون عمرانی استاندار، معاون برنامه‌ریزی استاندار و مدیر کل امور اقتصادی و دارایی استان می‌باشد و بر اساس گزارش خزانه

معین استان نسبت به تعیین سقف تخصیص اعتبارات جاری و عمرانی برحسب فصول تصمیم‌گیری می‌کند.

طرح‌های عمرانی و انواع آن

طرح عمرانی مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که بر اساس مطالعات توجیهی فنی، اقتصادی یا اجتماعی توسط دستگاه اجرایی انجام می‌شود و طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدف‌های برنامه عمرانی به صورت سرمایه‌گذاری ثابت شامل: هزینه‌های غیرثابت وابسته در دوره مطالعه و اجرا و یا مطالعات اجرا می‌شود و تمام یا قسمتی از هزینه‌های آن از محل اعتبارات عمرانی تأمین می‌شود و به سه نوع انتفاعی، غیرانتفاعی و مطالعاتی تقسیم می‌گردد.

طرح انتفاعی

منظور طرحی است که در مدت معقولی پس از شروع به بهره‌برداری علاوه بر تأمین هزینه‌های جاری و استهلاک سرمایه سود، متناسبی به تبعیت از سیاست دولت را نیز عاید نماید.

طرح غیرانتفاعی

طرحی است که برای اجرای برنامه‌های رفاه اجتماعی و عملیات زیربنایی و احداث ساختمان و تأسیسات جهت تسهیل کلیه وظایف دولت اجرا می‌گردد و هدف اصلی آن حصول درآمد نمی‌باشد.

طرح مطالعاتی

طرحی است که بر اساس قرارداد بین سازمان و سایر دستگاه‌های اجرایی یا مؤسسات علمی و مطالعاتی متخصص برای بررسی خاصی اجرا می‌شود.